

VEILIGE KEUZES

VAN DE HOOFD-HARTREDACTIE

In de jaren zeventig werd op de opgevoerde Zündapp of Puch de gashendel zo stevig opengedraaid dat de kabel haast brak. Soms hadden de stoere straat-racers pech als een *diender* abrupt een einde maakte aan de illegale pret. 'Brommer inleveren of binnen 24 uur in originele staat laten zien op het bureau', was dan de niet mis te verstane boodschap. Op dit moment zien we hetzelfde tafereel als toen met opgevoerde scooters en elektrische fietsen.

Toch gek dat er voor auto's en motorfietsen afwijkende regels gelden; deze mogen immers wel sneller kunnen rijden dan wat maximaal is toegestaan. En daar wordt gebruik van gemaakt: in 2018 zijn er in totaal maar liefst 7,8 miljoen bekeuringen uitgeschreven voor te hard rijden. Strikt genomen zou je kunnen stellen dat ieder vehikel dat de maximale snelheid kan overschrijden, illegaal is. De verkeersveiligheid zou ermee gediend zijn.

Hoe kan het dat er zoveel voertuigbestuurders worden bekeurd voor snelheidsovertredingen? De teller geeft immers aan hoe hard het gaat en het verkeersbord geeft de limiet. Tussen beide bakens zit, zoals de praktijk leert, 'iets' dat er voor zorgt dat het alles behalve vanzelfsprekend is dat vermogen en regel op elkaar worden afgestemd. Ben Jansen heeft het in het interview dat we met hem hadden over *tempo*, *timing* en *tuning*. Dus: welke snelheid kies je, op welk moment, en hoe zorg je dat dit optimaal aansluit bij je omgeving? Deze 3 T's gelden voor ons gedrag in de openbare ruimte. Maar zoals Jansen aangeeft, zijn ze zelfs essentieel als we het hebben over keuzes die we maken over het gebruik van tijd in organisaties. 'Je kunt een gebouw geschikt maken voor [het nieuwe werken], de mens is daarop nog niet direct afgestemd.' Gedrag en cultuur stellen ons wederom de bekende vragen. Kennelijk kunnen we er nog steeds geen passende antwoorden op geven.

Zo blijkt het ondanks wet- en regelgeving verrekke lastig om, intrinsiek gemotiveerd en daadwerkelijk merkbaar, actief mee te werken aan het noodzakelijk verbeteren van ons leefklimaat. Verwarring zaaiende

beheersmaatregelen bemoeilijken dat ook nog eens, zoals bij het 'gedwongen' overstappen van gas naar zonne-energie terwijl de houtkachels doorpluimen. Het RIVM lanceerde recentelijk het stookalarm en doet een beroep op het gezond verstand van stokers.

Eigenaarschap, niet alleen van het probleem maar ook van de oplossing, vergroot de kans op succes. Zo laten Nauta e.a. zien dat het leefklimaat bij Rijkswaterstaat niet werd vergroot door middel van grootschalige interventies met digitale hulpmiddelen, maar door middel van interventies waarbij collega's samen oplossingen gingen bedenken en uitvoeren. Zowel een verhoogde fysieke vitaliteit als de beleving van een verbeterde werksfeer waren hiervan de zichtbare resultanten.

Nu de spreekwoordelijke Zündapp uit het straatbeeld is verdwenen en zich allerlei nieuwe elektronische en digitale innovaties aandienen, worden we wederom voor belangrijke keuzes gesteld. Wanneer springen we waarop in? En vooral: hoe gaan we ermee om? Tempo, timing en tuning. Als gevolg van de hoge potentiële waarde van digitalisering voor organisaties is het nemen van de juiste beslissingen natuurlijk van groot belang. 'Verkeerde keuzes kunnen organisaties op jaren achterstand brengen of zelfs overbodig maken', aldus Hilhorst in dit nummer. Slechte keuzes maken en het goede gedrag laten zien is dan misschien nog wel beter dan de goede keuzes maken, maar het verkeerde gedrag laten zien.

Ben Kuipers, Eric van der Wal

Ben Kuipers, is hoofd-hartredacteur van HMR, directeur van het Leiden Leadership Centre van de Universiteit Leiden en partner in Verbetervermogen – Organisatieontwikkelaars. Eric van der Wal is hoofd-hartredacteur van HMR, creagoog en directeur van Denkidee en partner in Verbetervermogen – Organisatieontwikkelaars.